

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/64/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112217453
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8112217453.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Gabriely Klenkovej PhD. v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: Y. O., nar. X. XX. XXXX, naposledy bytom O. XXX, XXX XX, štátna občianka SR, zastúpená ustanoveným opatrovníkom pre konanie B. E., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Z., za účasti vedľajšieho účastníka: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Nám. legionárov 5, 080 01 Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov č. 163/66, o zaplatenie 873,37 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8C/191/2012 - 91 zo dňa 14. 3. 2013, zhodou hlasov členov senátu taktó

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu na uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 837,37 eur spolu s úrokom z omeškania 70,32 eur a ročným úrokom z omeškania 9 % zo sumy 605,75 eur od 22. 10. 2010 do zaplatenia.

Po vykonanom dokazovaní vzal súd za preukázané, že dňa 12. 4. 2007 uzavrela žalovaná so spoločnosťou GE Money a.s. Bratislava, právnym predchodcom žalobcu, Zmluvu o úvere č. 1080716010, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 32.000,- Sk (1.062,21 eur), ktorý sa žalovaná zaviazala uhrádzať v pravidelných 48-mesačných splátkach vo výške 1.122,- Sk. Žalovaná svoju povinnosť riadne a včas nedodrжала. Vzhľadom na to, že bola v zmysle Obchodných podmienok v omeškaní s platením viac ako troch splátok, došlo k zosplatneniu úveru, a to ku dňu, ktorý je v platobnej histórii uvedený pod položkou s názvom „zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie účtu“, čo bolo dňa 19. 2. 2009. Tým bola platnosť zmluvy v súlade so zmluvnými ustanoveniami ukončená. Odo dňa postúpenia pohľadávky žalovaná uhradila dňa 27. 1. 2010 sumu 37,24 eur, dňa 26. 4. 2010 sumu 40,- eur, dňa 26. 5. 2010 sumu 40,- eur, dňa 23. 6. 2010 sumu 37,24 eur a dňa 21. 10. 2010 sumu 37,24 eur. Dlžná suma vo výške 873,37 eur pozostáva z istiny vo výške 605,75 eur (rozdiel medzi poskytnutým úverom a súčtom všetkých platieb započítaných na istinu), z úroku vo výške 220,70 eur (rozdiel medzi úrokmi a plátbami započítanými na úroky) a zo zmluvnej pokuty a poplatkov vo výške 46,92 eur (sankčné poplatky, poplatky za služby, poplatky za výber v hotovosti a iné poplatky spolu). Žalobca si tiež uplatňoval úrok z omeškania vo výške 9 % ročne v kapitalizovanej výške od 24. 9. 2009 do 22. 10. 2010 v sume 70,32 eur. Nakoľko sa súdu nepodarilo zistiť terajší pobyt žalovanej a ani osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne inom prostredí, ktoré je žalovanej blízke, súd jej ustanovil opatrovníka. Vedľajší účastník na strane žalovanej namietal, že nárok žalobcu sa stal splatným 19. 2. 2009 a žalobu podal dňa 11. 6. 2012, v dôsledku čoho je celý jeho nárok premlčaný. Vzniesol preto námietku premlčania. Uznanie dlhu zo dňa 26. 2. 2010 označil na absolútne neplatné. Prvostupňový súd vychádzajúc z platobnej histórie

dospel k záveru, že k zosplatneniu úveru došlo dňa 19. 2. 2009. Od uvedeného dňa začala plynúť žalobcovi všeobecná 3-ročná premlčacia lehota, ktorá uplynula dňa 19. 2. 2012. Nakoľko žaloba bola na súde podaná až dňa 11. 6. 2012, teda po uplynutí všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehoty, pričom vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania, súd na túto námietku prihliadol a nemohol žalobcovi premlčané právo priznať. Preto žalobu zamietol v celom rozsahu a ďalšími námietkami vedľajšieho účastníka sa už nebolo potrebné zaoberať. Účastníci uzavreli Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 21. 3. 2010, v ktorej žalovaná, okrem iného, uznala čo do právneho dôvodu a výšky záväzkov voči žalobcovi, ktorý vznikol na základe zmluvy uzatvorenej s pôvodným veriteľom zo dňa 18. 4. 2007, pričom sa tam uvádza dlžná suma, ktorá pozostáva z istiny vo výške 760,23 eur a náklady na inkasné konanie vo výške 150,- eur. Uvedené čiastky a žalovaná zaviazala splácať v mesačných splátkach po 40,- eur s dátumom prvej splátky 26. 4. 2010. V čl. 3.1 Dohody je zároveň uvedené, že účastníci dohody vyhlasujú, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Išlo o formulárovú dohodu, ktorý formulár vopred pripravil žalobca a žalovaná ako dlžníčka nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť jej obsah. Uvedená dohoda predstavuje neprijateľné zmluvné podmienky, a to konkrétne predĺženie premlčacej lehoty formou uznania dlhu a tiež rozhodcovskú doložku. Súd sa stotožňuje s tvrdením vedľajšieho účastníka, že právny význam predĺženia premlčacej lehoty formou uznania dlhu, ako aj rozhodcovská doložka, sú pre väčšinu spotrebiteľov neznámymi kategóriami. Ide o neprijateľné zmluvné podmienky, a preto ich súd považuje za absolútne neplatné. Prehlásením dlžníka o vedomosti premlčania dlhu je totiž sofistikovane „skryté“ do dohody o splátkach v čl. 3. Podpisom takejto formulárovej dohody si žalovaná ako spotrebiteľ zhoršila svoje zmluvné postavenie a uzatvorenie takejto dohody jej privodilo ako spotrebiteľovi značnú ujmu. Navyše uznanie dlhu je jednostranným právnym úkonom a v prípade, ak ide o formulárovú dohodu, kde dodávateľ „nadiktoval“ do dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach takéto uznanie dlhu, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku a nekalú obchodnú prax, ktorá podlieha súdnej kontrole. Takýto postup žalobcu pri uzatváraní tejto formulárovej dohody je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Navyiac, ak je text o vedomosti premlčaného dlhu umiestnený do tretieho bodu dohody, došlo zo strany žalobcu k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi. Skutočným cieľom dohody je dosiahnutie arbitráže a aby sa zdanlivo vyvolal pocit, že si to želá spotrebiteľ. Vyhlásenie o tom, že osoby uvedené v bode 1.2 alebo 1.3. dohody majú vedomosť o tom, že ide o premlčaný dlh a rovnako aj o jeho následkoch, bolo dopredu - žalobcom pripraveným textom v podobe formulára, vytlačené drobným písmom, podsunutým žalovanej na podpis, ktorého obsah dlžník - žalovaná nemohla ovplyvniť. Text vyhlásenia o premlčanom dlhu splyva a stráca sa v ďalšom texte dohody a umožňuje to, že si ho bežný spotrebiteľ nemusí všimnúť, prehliadne ho a neprečíta si ho. Pokiaľ by k tomu aj došlo, ťažko možno predpokladať, že spotrebiteľ, pokiaľ nemá právnické vzdelanie, by si mohol byť vedomý právnych následkov uznania premlčaného dlhu. Z týchto dôvodov súd Dohodu o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 21. 3. 2010 považuje za neplatnú. Neobstojí námietka žalobcu, že vedľajší účastník nie je legitimovaný na vznesenie námietky premlčania. Takýto výklad by bol v rozpore so zmyslom ochrany spotrebiteľa a so zmyslom účasti občianskych združení vystupujúcich na ochranu spotrebiteľa v takýchto konaniach.

Ďalšími výrokmi rozsudku prvostupňový súd nepriznal náhradu trov konania žalovanej a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 263,78 eur na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka.

Ako dôvod uviedol, že v konaní bola v celom rozsahu úspešná žalovaná, ktorej však žiadne trovy nevznikli. Súd priznal náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi, ktorý vystupoval na strane žalovanej. Súd mal za to, že úkony vedľajšieho účastníka boli vzhľadom na postoj žalobcu produktívne a účelné. Vedľajší účastník dôvodne namietal premlčanie, ktoré bolo aj dôvodom zamietnutia žaloby. Súd mu priznal trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej pomoci, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, vyjadrenie z 19. 2. 2013 a za zastupovanie na pojednávaní dňa 14. 3. 2013 po 51,45 eur a režijný paušál a tiež cestovné vlastným motorovým vozidlom na pojednávanie na Okresný súd Prešov zo Svidníku do Prešova a späť a náhradu za premeškaný čas za 4 polhodiny. Trovy konania po zvýšení o 20 % DPH - 43,96 eur predstavujú spolu 263,78 eur.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho žalobe vyhovieť v plnom rozsahu. Ako dôvod uviedol, že súd nesprávne právne posúdil vec a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Dňa 21. 3. 2010 odporca podpísal Dohodu, prostredníctvom ktorej uznal svoj záväzok voči pôvodnému veriteľovi vo výške istiny 760,23 eur a príslušenstvo čo do dôvodu a výšky. Predmetná Dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť uznania dlhu zo strany dlžníka. Obsahom Dohody je aj uznanie dlhu zo strany odporcu ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva, ktorý nastáva priamo zo zákona, je prerušenie plynutia premičacej doby a začiatok plynutia novej 10-ročnej premičacej doby, a to priamo zo zákona. Na to, aby nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premičaní dlhu. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Uznanie premičaného práva nie je z hľadiska účinkov spojených s § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka viazané na vedomosť dlžníka, že uznáva premičané právo. Úprava obsiahnutá v ust. § 558 Občianskeho zákonníka spája vedomosť toho, kto uznal premičaný dlh, o jeho premičaní, so vznikom vyvrátiteľnej domnienky, že dlh v čase uznania trval. To znamená, že ust. § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepodmieňuje samotné uznanie dlhu a jeho účinky s nutnosťou vedomosti toho, kto dlh uznal, o jeho premičaní a jeho následkoch. Uplynutím premičacej doby sa oslabuje súdna vymáhateľnosť premičaného práva, avšak veriteľovi premičané právo zostáva naďalej zachované, rovnako ako nezaniká záväzok dlžníka voči veriteľovi. Nie je nelogické a ani vylúčené, že odporca, keďže si je vedomý svojho záväzku voči veriteľovi, ho v súlade s dobrými mravmi a svojím vedomím chce uhradiť, ak sa vzhľadom na to, že pre svoju zlú finančnú situáciu ho nemôže uhradiť naraz v plnej výške, sa slobodne rozhodne uzavrieť Dohodu, v zmysle ktorej je mu umožnené uhradiť existujúci záväzok postupne v splátkach. Tým, že odporca podpísal Dohodu, prejavil svoju vôľu záväzok splniť, čo je zároveň v jeho záujme, pretože po jeho splatení nebude figurovať v databázach neplatičov. Dohoda neobsahuje žiadne zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Odporca Dohodu podpísal vo svojom bydlisku a mal možnosť si ju v pokoji prečítať. Takúto formu dohody nie je možné hodnotiť ako nekalú obchodnú prax zo strany veriteľa. Z vykonaného dokazovania nie je vôbec zrejmé, ako súd dospel k záveru, že Dohoda medzi veriteľom a dlžníkom v čase, keď pohľadávka veriteľa nebola premičaná, je nekalá obchodná prax. V tejto súvislosti neobstojí ani ničím neodôvodnená argumentácia súdu, že odporca ako spotrebiteľ si zhoršil svoje zmluvné postavenie, resp. že predĺženie premičacej lehoty je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V čase podpisu Dohody pohľadávka nebola premičaná. Navrhovateľ mal možnosť domáhať sa zaplatenia pohľadávky na súde, čím by sa pohľadávka značne navýšila o trovy konania a pohľadávku by odporca musel uhradiť naraz. Odporca sa však rozhodol Dohodu podpísať a uhrádzať pohľadávku v splátkach. Z toho nepochybne vyplýva, že odporca si svoje postavenie v čase podpisu Dohody nijako nezhoršil. K trovám konania navrhovateľ namietal, že podľa údajov v registrácii Ministerstva vnútra SR samotné Združenie má v radoch členov, ktorí majú právnické vzdelanie a má preto možnosť aj využívať podporu ministerstva. Preto trovy konania vedľajšieho účastníka nie sú trovami účelne vynaloženými na uplatňovanie alebo bránenie práva. Združenie odporcu v konaní nezastupuje.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

Vedľajší účastník vo svojom vyjadrení poukázal na svoju argumentáciu uvedenú vo vyjadrení k žalobe zo dňa 19. 2. 2013. Nemožno poskytnúť súdnu ochranu právu, ktoré je uplatňované po použití nekalých obchodných praktík a je v rozpore s dobrými mravmi. Považuje za absurdné, ak žalobca ako účastník konania zastúpený advokátom, upiera právo na zastupovanie advokátom inému účastníkovi.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania, a teda bez zopakovania či doplnovania dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.).

Takouto vadou je aj neopodstatnené ustanovenie opatrovníka pre súdne konanie odporckyni.

Podľa § 29 ods. 2 O.s.p. môže súd, pokiaľ neurobí iné opatrenia, ustanoviť opatrovníka aj účastníkov, ktorého pobyt nie je známy.

Jedná sa o tzv. procesného opatrovníka, ktorého súd ustanovuje v prípade upravenom v zákone. Okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí vždy hodnoverne preukázať a táto povinnosť zaťažuje súd, ktorý musí vyčerpať všetky možnosti na zistenie, či je pobyt účastníka skutočne neznámy. Každý má totiž právo, aby jeho vec bola prejednaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (čl. 38 ods. 2 Listiny základných ľudských práv a slobôd). Dostatočným prešetrením nie je len vyžiadanie si správy z Registra obyvateľstva SR, prípadne z obce, kde mal účastník naposledy bydlisko, ale treba vychádzať aj zo skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu konania o pobyte účastníka. Konajúci súd musí v tejto súvislosti taktiež využiť možnosť zisťovania pobytu aj prostredníctvom evidencie Sociálnej poisťovne, evidencie Zboru väzenskej a justičnej stráže, ako aj prostredníctvom príslušných oddelení Policajného zboru.

Výber osoby opatrovníka ponecháva zákon na súd. Umožňuje mu podľa povahy veci vybrať najvhodnejšiu osobu, pričom okruh prostredia výberu neuzatvára.

Nie sú splnené podmienky pre ustanovenie opatrovníka pre konanie podľa § 29 ods. 2 O.s.p. pokiaľ takýmto šetrením je zistené, že účastník sa zdržuje v konkrétnej obci, len nebola zistená konkrétna adresa jeho pobytu.

V preskúmvanej veci odporkyňa uzatvorila Zmluvu o úvere dňa 12. 4. 2007, ako aj Dohodu o splátkovom kalendári a uznaní záväzku zo dňa 21. 3. 2010 z adresy O.. XXX. Pritom podľa oznámenia Registra obyvateľov SR menovaná sa z tejto adresy odsťahovala už 2. 1. 2007. Šetrením vykonaným Obvodným oddelením PZ Chminianskej Novej Vsi bolo zistené, že v skutočnosti sa mala odsťahovať z obce O. v auguste 2011, pričom sa presťahovala do F.. E. O. oznámila súdu, že odporkyňa má síce naďalej trvalý pobyt v obci, ale už dlhšiu dobu sa tam nezdržiava. Sociálna poisťovňa Bratislava potvrdila, že odporkyňa je od 3. 10. 1997 poberateľkou starobného dôchodku, ktorý je jej poukazovaný na účet v banke. Prvostupňový súd zistil adresy bydliska troch synov odporkyne, ktorí však na výzvu súdu na oznámenie miesta jej pobytu nereagovali. Miesto pobytu odporkyne v meste F. zisťované nebolo. Vypĺcanie starobného dôchodku odporkyne je dôkazom toho, že bolo možné miesto jej pobytu zisťovať aj touto cestou.

Za tohto stavu považuje odvolací súd ustanovenie opatrovníka pre súdne konanie odporkyne za predčasné. Jedná sa o vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, a to v súvislosti s posudzovaním platnosti uznávacieho prejavu vôle odporkyne zo dňa 21. 3. 2010 a s pokračujúcimi platbami odporkyne aj po tomto dni. Odvolací súd je pritom povinný prihliadať na vady konania aj bez toho, že by to bolo odvolacím dôvodom. Samotná táto vada konania je dôvodom pre zrušenie rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. pre odňatie práva odporkyne na súdnu ochranu.

Odvolací súd považuje napadnutý rozsudok za predčasný aj z dôvodu, že súd sa náležite nevyporiadal s tým, či v preskúmvanej veci došlo skutočne k zosplatneniu úveru a kedy sa tak stalo a ani s tým, či záväzok žalovanej vzniknutý po zosplatnení má naďalej spotrebiteľský charakter. Podobne pri posudzovaní platnosti uznania záväzku zo dňa 21. 3. 2010 neboli zohľadnené platby od žalovanej uskutočnené v období po 21. 3. 2010. Odvolací súd nesúhlasí ani s právnymi závermi napadnutého rozsudku týkajúceho sa neplatnosti uznania nepremĺčaného záväzku. Podobne je toho názoru, že prvostupňový súd sa nevyporiadal s tým, že Zmluva o úvere zo dňa 12. 4. 2007 bola síce zmluvou spotrebiteľskou, ale súčasne aj zmluvou úverovou, pričom v prípade zosplatnenia táto zmluva zanikla a bola nahradená mimozmluvným záväzkom. Nedostatočne bolo zdôvodnené aj právo vedľajšieho účastníka vzniesť námietku premĺčania napriek chýbajúcemu súhlasu žalovanej. Navyiac prvostupňový súd sa nevyporiadal náležite s tým, aké právne normy a v akom znení majú byť v preskúmvanej veci aplikované.

Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa ýnevylučuje, aby odvolací súd vec inak právne posúdil ako to urobil súd prvého stupňa. Pod nesprávnym právnym posúdením je treba rozumieť pochybenie súdu spočívajúce v tom, že na zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu alebo aplikoval síce správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval

nesprávne alebo právnu normu síce interpretoval správne, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. V preskúmvanej veci prvostupňový súd jednak nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu, pričom navyše nezistil náležité skutkový stav potrebný pre rozhodnutie vo veci samej. Okrem toho na zistený skutkový stav čiastočne aplikoval aj správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne.

Podľa ust. § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 14.6.2014 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkmi je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Vzhľadom k prechodnému ust. § 879p Občianskeho zákonníka je toto ustanovenie aplikovateľné len na právne vzťahy vzniknuté od 13. 6. 2014. Novelizované ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je totiž vymenované v prechodnom ustanovení medzi normami účinnými pred 14. 6. 2014.

Časová pôsobnosť právnych noriem vymedzuje časový úsek, v ktorom právna norma v spoločnosti pôsobí, pričom určuje, odkedy a dokedy má právna norma v spoločnosti upravovať spoločenské vzťahy. Časová pôsobnosť právnej normy znamená vymedzenie jej rozsahu z hľadiska platnosti právnych noriem, účinnosti právnych noriem, spätného pôsobenia (retroaktivity) a intertemporality.

Retroaktivita je spätným pôsobením práva, pôsobením neskoršej právnej normy do minulosti. Rozlišuje sa medzi retroaktivitou pravou a nepravou. Pravá retroaktivita vyvoláva právne účinky na vzťahy už existujúce pred tým, ako daný retroaktívny prameň nadobudol platnosť a od adresáta vyžaduje, aby svoje správanie usmernil v zmysle budúcej, v tom čase ešte neexistujúcej úpravy. V Slovenskej republike je pravá retroaktivita zakázaná.

Pri nepravej retroaktivite sa obsah právneho vzťahu od účinnosti novej právnej úpravy posudzuje podľa tejto novej právnej úpravy, ale forma vzniku a obsah právneho vzťahu, ktorého účinky nastali pred účinnosťou novej právnej úpravy, sa posudzuje podľa pôvodnej právnej úpravy. Úlohou a cieľom nepravej retroaktivity je zabezpečiť rešpektovanie a ochranu nadobudnutých práv, ktoré nesmie neskorší právny predpis zrušiť. Ustanovenia v § 854, §

868, ale aj v § 879r sú realizáciou zásad tzv. nepravej spätnej retroaktivity. To isté platí aj pre paragrafy vymenované v ust. § 879p. V tomto ustanovení nie je spomenuté ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc zo zákazu pravej retroaktivity je potom toto ustanovenie Občianskeho zákonníka účinné len pre právne vzťahy, ktoré vznikli následne po dni 13. 6. 2014.

Z toho však možno súčasne vyvodiť ďalší záver, a to že až do 12. 6. 2014 sa majú právne vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv posudzovať podľa právnych ustanovení platných do tohto dňa.

Výnimku nemožno vyvodiť ani z ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. platného od 23. 4. 2014 a účinného od 1. 5. 2014. Jedná sa o procesné ustanovenie upravujúce postup orgánov rozhodujúcich o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy vzniklých podľa tohto osobitného zákona. Z prechodného ustanovenia § 29b nevyplýva, že by sa na § 5b vzťahovala čo aj len nepravá retroaktivita.

Prvostupňový súd správne skonštatoval, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovanou dňa 12. 4. 2007 spotrebiteľskú úverovú zmluvu. Jej platnosť sa prvom rade musí posudzovať podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (lex specialis), ktorý definuje pojem spotrebiteľská zmluva v § 1 a § 2 písm. a). Ust. § 23a zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa taktiež obsahovalo definíciu spotrebiteľskej zmluvy. Bola v ňom stanovená zásada, že na spotrebiteľské zmluvy sa majú primerane použiť ustanovenia osobitného predpisu, konkrétne Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie včítane definície spotrebiteľskej zmluvy uvedenej v § 23a ods. 1 sa však vzťahovalo predovšetkým na právne vzťahy riešené týmto zákonom, ktorý je verejnoprávnou normou a ktorý upravuje práva a povinnosti osobitných orgánov verejnej správy pri rozhodovaní o právach spotrebiteľa (§ 21 a § 22 zák. č. 634/1992 Zb.).

Občiansky zákonník v tom čase v ust. § 52 ods. 1 definoval spotrebiteľskú zmluvu inak, výrazne užšie, než aká bola definícia tejto zmluvy v ust. § 23a Zákona o ochrane spotrebiteľa. Pritom úverová zmluva podľa vtedajšieho znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebola zahrnutá medzi spotrebiteľské

zmluvy až do 31. 12. 2007. To má za dôsledok, že Zákon o spotrebiteľských úveroch bolo lex specialis vo vzťahu k Obchodnému zákonníku upravujúcemu úverovú zmluvu, v dôsledku čoho sa Obchodným zákonníkom spravujú takto vzniklé vzťahy bez ohľadu na povahu účastníkov (§ 261 ods. 6 písm. b) Obchodného zákonníka). Dôkazom toho, že Obchodný zákonník sa naďalej mal aplikovať aj pri rozhodovaní o spotrebiteľských úverových zmluvách, sú ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce konkrétne práva a povinnosti účastníkov takýchto spotrebiteľských úverových zmlúv (napr. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka). V dôsledku toho by sa aj uznanie záväzku, premlčanie pohľadávky, či právne dôsledky zosplatnenia úveru mali posudzovať podľa úpravy uvedenej v Obchodnom zákonníku. Zásada odchýlenia sa od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa sa týka len tých spotrebiteľských zmlúv, na ktoré sa vzťahuje definícia ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. 12. 2007, no predovšetkým sa týka zmluvných podmienok upravených v samotnej spotrebiteľskej zmluve (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pritom treba pripomenúť, že Obchodný zákonník sa môže aplikovať len na právne posúdenie tých skutočností, ktoré neboli osobitne upravené v spotrebiteľskej úverovej zmluve zodpovedajúcej definícii § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, no predovšetkým i definícii v Zákone o spotrebiteľských úveroch, ktorého právna úprava je pre posudzovanie platnosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy primárna. Nie je možné vykladať pojem spotrebiteľská zmluva inak (napr. podľa § 23a) ods. 1 Zákona o ochrane spotrebiteľa), ako bol uvedený vo vtedy platnom znení § 52 ods. 1.

Všetky tieto závery sa však stávajú druhoradými v prípade, že vo veci došlo v dôsledku zosplatnenia úveru k zániku spotrebiteľskej úverovej zmluvy zo dňa 12.4.2007. V takom prípade sa uznanie záväzku zo dňa 21.3.2010 týkalo nového, mimozmluvného záväzku vzniklého priamo zo zákona, bez ohľadu na vôľu účastníkov. Len tento mimozmluvný záväzok pozmenený dohodou zo dňa 21.3.2010 je predmetom tohoto konania.

Doposiaľ vykonaným dokazovaním nebolo zistené, či a kedy Zmluva o úvere zo dňa 12. 4. 2007 zanikla odstúpením veriteľa podľa § 506 Obchodného zákonníka, resp. dokedy táto zmluva pretrvávala, prípadne pretrváva. Jedná sa o dôsledok skutočnosti, že žalobca v doterajšom priebehu konania nekonkretizoval a nepreukázal, či a kedy došlo k účinnému odstúpeniu - zosplatneniu úverovej zmluvy. Preukázanie tejto skutočnosti môže mať pritom zásadný význam pre posúdenie dôvodnosti a rozsahu účinnosti námietky premlčania.

Veriteľ môže a nemusí využiť svoje právo odstúpiť od zmluvy, resp. urobiť prejav vôle požadujúci zaplatať všetky nezaplatené splátky úveru vrátane úrokov. Pokiaľ tak veriteľ neurobí, zmluva zostáva naďalej v platnosti. V takom prípade u každej z nezaplatených splátok úveru beží samostatná premlčacia doba.

Žalobca ako dôkaz zosplatnenia úveru označil položku z platobnej histórie úveru označenú ako „zrieknutie sa budúceho poplatku za vedenie účtu“. Z takejto formulácie nie je možné vyvodiť jednoznačné záver, že jeho účelom a obsahom malo byť odstúpenie od zmluvy spojené so zosplatnením úveru. To vyvoláva pochybnosti o skutočnom dátume zosplatnenia úveru, keďže podľa údajov zo spisu žalobca po prvýkrát vyzval na zaplatať zostatku úveru s príslušenstvom žalovanú až pri spisovaní Dohody zo dňa 21. 3. 2010. Pokiaľ by k zániku úverovej zmluvy došlo skutočne až týmto dňom, mohla by sa námietka premlčania týkať len jednotlivých mesačných splátok úveru, ktoré žalovaná nezaplatila.

Podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná niekto písomne svoj určitý záväzok, má sa za to, že v uznanom rozsahu tento záväzok trval v dobe uznania. Tieto účinky nastávajú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v dobe uznania už premlčaná.

V tomto ustanovení je upravená vyvrátiteľná právna domnienka trvania uznaného záväzku v okamžiku jeho uznania. Platné uznanie záväzku vylučuje možnosť dlžníka uplatniť námietku premlčania, pretože v súlade s § 407 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná dlžník písomne svoj záväzok, beží nová 4-ročná premlčacia doba od tohto uznania. Na rozdiel od úpravy uznania záväzku podľa § 558 Občianskeho zákonníka, nie je podmienkou pre vznik právneho následku - predpokladu, že dlh v čase uznania trval - vedomosť dlžníka o premlčaní jeho dlhu. K platnému uznaniu záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka preto postačuje dodržanie písomnej formy a konkretizácia záväzku - jeho jednoznačná identifikácia.

Ani z ust. § 323 Obchodného zákonníka a ani z ust. § 558 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť, že by podmienkou platného uznania záväzku bolo poučenie dlžníka o právnych dôsledkoch uznania. Za predpokladu, že Zmluvou o úvere zo dňa 12. 4. 2007 vznikol medzi účastníkmi obchodno-právny vzťah, došlo v prípade odstúpenia od tejto zmluvy vo forme jej zosplatnenia k právnym dôsledkom upraveným v ust. § 506 Obchodného zákonníka.

Vychádzajúc z podanej žaloby, Dohody zo dňa 21. 3. 2010, ako aj z listiny označenej ako Pokus o zmier zo dňa 4. 7. 2011, je možné mať za pravdepodobné, že žalobca odstúpil od tejto úverovej zmluvy, a to najneskôr dňa 21. 3. 2010, keď si svoje nároky spojené s odstúpením od zmluvy uplatnil voči žalovanej. Vzhľadom k nedostatočne zistenému skutkovému stavu nie je teda možné dať jednoznačnú odpoveď ani na to, či a kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy právnym predchodcom žalobcu, resp. samotným žalobcom, ani na to, či sa námietka premlčania účinnej vzťahuje na jednotlivé nezaplatené splátky úveru, či na celú nezaplatenú istinu úveru s príslušenstvom.

Pokiaľ v preskúmvanej veci došlo odstúpením právneho predchodcu žalobcu, resp. žalobcu od zmluvy k zániku tejto zmluvy, vznikol medzi účastníkmi nový záväzkový vzťah zo zodpovednostného právneho vzťahu. Záväzkový vzťah, ktorý vznikol na základe protiprávneho konania, je záväzkovým vzťahom vznikajúcim priamo zo zákona, a to bez ohľadu na vôľu zmluvných strán. Tento záväzok obsahuje povinnosť dlžníka vrátiť zostatok dlžnej sumy aj s úrokmi ročnými ku dňu zosplatnenia pôvodného, vtedy už zaniklého úveru.

Práva a povinnosti zo zmlúv zaniklých z dôvodu odstúpenia sú upravené priamo v zákone (§ 351 Obchodného zákonníka, prípadne § 451 a násl. Občianskeho zákonníka). S aplikáciou týchto zákonných ustanovení sa prvostupňový súd nevyporiadal, ako sa nevyporiadal ani s tým, či pretrváva spotrebiteľský charakter takto vzniklého mimozmluvného záväzku žalovanej.

Podobne prvostupňový súd pochybil, keď sa nevyporiadal s právnym posúdením Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku zo dňa 21. 3. 2010 - ďalej len Dohoda. Touto Dohodou došlo k zmene právneho vzťahu vzniklého už nie zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ale z mimozmluvnej zodpovednosti žalovanej, ktorá nastala tvrdeným zosplatnením úveru. Dohoda zo dňa 21. 3. 2010 by podľa svojho obsahu mohla byť dohodou o kumulatívnej novácii podľa § 516 Občianskeho zákonníka, keďže dovtedy existujúci záväzok, vzniklý už z titulu mimozmluvnej zodpovednosti, síce pretrváva, pričom tento záväzok je Dohodou pozmenený v časti týkajúcej sa splatnosti a výšky splátok. Tento nový záväzok by podľa svojej povahy, obsahu a účelu mohol obstať vedľa pôvodného záväzku vzniklého z titulu mimozmluvnej zodpovednosti po zosplatnení úveru.

Pre ďalšie rozhodnutie vo veci má význam aj zásada, že niečo iného, ako je napísané v listine podpísanej účastníkmi, môže súd akceptovať len za podmienky, že podpísaný účastník preukáže, že skutočnosť uvedená v listine nenastala. Listina zo dňa 21. 3. 2010 obsahuje jednoznačnú informáciu o tom, že žalovaná uznáva čo do právneho dôvodu a výšky záväzok voči žalobcovi, ktorý jej vznikol na základe Zmluvy o úvere zo dňa 12. 4. 2007, pričom dlžná suma mala pozostávať zo zostatku istiny 760,23 eur a príslušenstva pohľadávky a nákladov na inkasné konanie vo výške 150,- eur. Ani Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník neobsahujú povinnosť veriteľa informovať dlžníka o právnych dôsledkoch uznania záväzku. Pretože uznanie záväzku je jednostranným právnym úkonom, ktorým dlžník dáva na vedomie veriteľovi svoju vôľu, nemožno od veriteľa požadovať, aby pred uskutočnením takéhoto prejavu vôle dlžníka ho najprv poinformoval o jeho právnych dôsledkoch.

Uznanie záväzku ako jednostranný prejav vôle sa spravidla uskutočňuje v súvislosti s uplatňovaním takéhoto záväzku zo strany veriteľa a preto účel uznania sa dosiahne obvykle tým, že dlžník už svoje uznanie urobí ako súčasť iného právneho úkonu, napr. aj dohody o kumulatívnej novácii podľa § 516 Občianskeho zákonníka.

Uznanie záväzku slúži predovšetkým na posilnenie postavenia veriteľa. Jeho účinky nastávajú bez ohľadu na to, či dlžník vie aké právne dôsledky zákon s uznaním prejavu spája. Dôkazom toho sú aj formy uznania upravené v § 407 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka. Podstatné v tejto súvislosti je, že dlžník nespochybňuje pohľadávku veriteľa vzniklú z ním uvedeného právneho dôvodu a v prípade uznania záväzku podľa Občianskeho zákonníka uvedie aj výšku nezaplateného záväzku.

V tejto súvislosti nadobúdajú zásadný význam platby odporkyne uskutočnené dňa 26. 4. 2010, 24. 5. 2010 a 23. 6. 2010, ako aj 21. 10. 2010, teda po tom, čo došlo k podpisu Dohody účastníkov zo dňa 21. 3. 2010, a teda aj potom, čo podľa doterajšieho tvrdenia žalobcu malo dôjsť dňa 25. 1. 2009 k zosplatneniu úveru. Pokiaľ odporkyňa tieto platby nespojila s nejakou výhradou týkajúcou sa zostatku záväzku, jedná sa z jej strany o uznanie svojho záväzku vzniklého zosplatnením úveru a uznaného dňa 21. 3. 2010 v zmysle § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Odvolačný súd sa nestotožňuje ani s právnym názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého nie je možné uznanie záväzku (ako jednostranného prejavu vôle) platne zapracovať do iného dvojstranného úkonu. Platnosť uznania záväzku tak podľa Obchodného zákonníka, ako aj podľa Občianskeho zákonníka je podmienená jednak písomnou formou uznania, ako aj tým, že dlžník jednoznačným spôsobom vymedzí záväzok (napr. odkazom na zmluvu, na základe ktorej záväzok vznikol) - § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka. Navyše Občiansky zákonník v ust. § 558 požaduje k platnému uznávaciemu prejavu aj uvedenie výšky uznávaného záväzku a dôvody jeho vzniku.

Zapracovanie takéhoto jednostranného právneho úkonu do „Dohody o splátkovom kalendári“, resp. Dohody o zmene vzájomných práv a povinností podľa § 516 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je možné považovať za podmienku uzavretia takejto dohody v prípade, že záväzok bol už premlčaný. Nielenže bez uznania premlčaného záväzku by uzavretie takejto dohody mohlo mať za následok jej nevykonateľnosť, ale v konečnom dôsledku by ani takáto dohoda nemohla byť uzavretá. Nie je pritom právne významné, či je takýto prejav vôle v dohode označený ako uznanie záväzku.

Takúto dohodu by v konečnom dôsledku nebolo možné uzavrieť bez toho, aby jej súčasťou nebolo prehlásenie dlžníka, že uznáva svoj záväzok voči veriteľovi, ako aj jeho výšku. Išlo by o uznanie záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka bez ohľadu na to, ako by bol tento prejav vôle v listine označený, samozrejme za podmienky dodržania písomnej formy takéhoto prejavu vôle.

O to viac je prípustnosť a opodstatnenosť takéhoto zapracovania uznania do podobnej dohody dôvodné v prípade, keď sa jedná o uznanie ešte nepremlčaného záväzku. Uznanie má vtedy len preventívny účel, ktorý by sa v konečnom dôsledku dosiahol aj tým, keď by dlžník zaplatil čo len jednu dohodnutú splátku, resp. zaplatil úrok z takto vzniklého záväzku (§ 407 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka).

Za predpokladu, že zodpovednostný právny vzťah vzniklý tvrdeným zosplatnením úveru a z neho vzniklý záväzok žalovanej zaplatiť celý zostatok úveru aj s úrokmi sa posudzuje podľa ustanovení Obchodného zákonníka, musí sa podľa tohto zákona posudzovať aj uznanie záväzku a jeho premlčanie. Prvostupňový súd správne konštatoval, že ku dňu 21. 3. 2010, keď došlo k uznaniu záväzku, nebol by premlčaný tento záväzok ani podľa Občianskeho zákonníka. Nič nebránilo v tom čase žalobcovi ako veriteľovi, aby požadoval od žalovanej ako dlžníčky okamžité splatenie celého zostatku úveru aj s úrokmi, čo nebolo v súlade so záujmami žalovanej. V prípade okamžitého vzniku súdneho sporu by úspešnému žalobcovi vzniklo aj právo na náhradu trov konania. Pokiaľ za tohto stavu žalobca dal prednosť uzavretiu Dohody so žalovanou o splatení jej dlhu v splátkach, je jednoznačne uzavretie takejto dohody úkon urobený v prospech žalovanej a v súlade s jej záujmami, aj keď potencionálny prospech - predĺženie premlčacej doby - získal aj veriteľ.

Záver prvostupňového rozsudku, že sa jedná o predformulovanú dohodu, ktorá predstavuje neprijateľné zmluvné podmienky, a to „predĺženie premlčacej lehoty ...“ je neúplný, keď sa nevyporiada s tým, čo si skutočne účastníci dohodli.

Skutočnosť, že žalobca pri uzatváraní Dohody zo dňa 21. 3. 2010 použil ním pripravený formulár, nemala za následok, že by žalovaná mala len možnosť Dohodu v plnom rozsahu uzavrieť alebo odmietnuť uzavretie. Ako totiž vyplýva z obsahu tejto listiny zmluvné strany si dohodli nielen výšku zostatku istiny a jej príslušenstva, ale dohodli sa aj na výške mesačných splátok a dátumoch ich splatnosti. Keďže platné dojednanie Dohody bolo zákonom podmienené nevyhnutnosťou označenia záväzku dlžníka voči veriteľovi, a teda uznaním, že sa jedná o záväzok dlžníka v konkrétnej výške, je záver prvostupňového súdu o neplatnosti tejto Dohody a uznania záväzku prinajmenšom predčasný. Takúto neplatnosť nie je možné za existujúceho skutkového stavu vyvodiť ani z ustanovení Obchodného zákonníka a ani z ustanovení Občianskeho zákonníka.

Podľa Obchodných podmienok pre úver čl. 7.3 môže veriteľ požadovať okamžité predčasné splatenie všetkých čiastok dlžného úveru aj v prípade, ak bol dlžník v omeškaní s platením viac ako troch splátok zároveň. Podľa žaloby bola podaná práve z tohto dôvodu. Ani v žalobe a ani v ďalšom priebehu konania žalobca netvrdil, že by jeho právny predchodca či on odstúpili od úverovej zmluvy. Vychádzajúc z formulácie tohto oprávnenia veriteľa nie je vylúčené, že požiadavka veriteľa na okamžité predčasné splatenie celého zostatku poskytnutého úveru je v konečnom dôsledku totožná s odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka.

Zo spisu však nie je zistiteľné, kedy právny predchodca žalobcu, resp. sám žalobca takýto prejav vôle urobili vo vzťahu k žalovanej. Je to právne významné aj z dôvodu, že žalovaná aj po 25. 1. 2009, od ktorého dňa žalobca odvodzuje zosplatenie úveru, pokračovala v splácaní úveru, aj keď nepravidelne, až do 21.10.2010. To vyvoláva pochybnosti, či a kedy došlo k odstúpeniu právneho predchodcu žalobcu či žalobcu od úverovej zmluvy, a teda kedy bolo žalovanej účinne oznámené, že k takémuto zosplateniu úveru došlo. Jedná sa totiž o skutočnosť, ktorá môže mať vplyv na konečné rozhodnutie súdu v súvislosti s počiatkom behu premlčacej doby jednotlivých splátok.

Prvostupňový súd sa nedostatočne vypořiadal s tým, že námietku premlčania vzniesol len vedľajší účastník. V tejto súvislosti možno poukázať na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 539/2008, podľa ktorého je vedľajší účastník oprávnený vzniesť účinne námietku premlčania v prospech (hlavného) účastníka, na ktorého strane sa konania zúčastní.

Akýkoľvek úkon, ktorý v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka. Nie je úplne vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania zo strany vedľajšieho účastníka bolo posúdené ako v rozpore so záujmami hlavného účastníka. Súd by mal preto skúmať názor hlavného účastníka. Pokiaľ by ten so vznesenou námietkou premlčania nesúhlasil, súd by mal postupovať v súlade s § 93 ods. 4 O.s.p.. Prioritné je však stanovisko hlavného účastníka, ktoré môže súd len celkom výnimočne nerešpektovať, napr. ak to účastník vzhľadom k svojim osobnostným, vzdelanostným, či zdravotným predpokladom (zistených súdom) nie je schopný posúdiť.

V preskúmvanej veci tak prvostupňový súd nepostupoval, čo je ďalší dôvod pre záver o predčasnosti jeho rozhodovania vo veci samej.

O neplatnosti Dohody o splátkovom kalendári a uznaní záväzku zo dňa 21. 3. 2010 by bolo možné hovoriť len v prípade, že by išlo o zakázanú obchodnú praktiku v zmysle zák. č. 250/2007 Z. z. platného ku dňu uznania, ktorej použitie by bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa). V takom prípade by však vzniklo žalovanej ako spotrebiteľovi právo domáhať sa na súde práva z porušenia práv či povinností, vrátane práva na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Z takéhoto práva spotrebiteľa, ktoré v tejto veci nebolo ním využité, nemožno bez ďalšieho vyvodiť právo súdu určiť takýto postup veriteľa za konanie v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ platí, že nič podobne ani Obchodný, ani Občiansky zákonník nevyžadujú.

Podľa prvostupňového súdu v rozpore s dobrými mravmi bolo to, že žalobca preukázateľne neinformoval žalovanú o právnych dôsledkoch uznania záväzku, pričom sa má jednať o informáciu, ktorá u priemerného spotrebiteľa podmieňuje platnosť jeho prejavu vôle o uznaní záväzku. Dôkazné bremeno je formálne na žalovanej, ktorá takúto skutočnosť (prostredníctvom vedľajšieho účastníka) tvrdila. Nie je však možné v súdnom konaní preukázať tvrdenie, že sa určitá skutočnosť nestala. Preto dôkazné bremeno prechádza na toho z účastníkov, kto tvrdí, že takúto skutočnosť zrealizoval. Ako však bolo skonštatované, ani

Občiansky zákonník, ani Obchodný zákonník neukladajú veriteľovi povinnosť akokoľvek poučovať dlžníka o právnych dôsledkoch uznania záväzku.

Nie je nekalou obchodnou praktikou v zmysle § 9 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pokiaľ dlžník urobí prejav vôle o uznaní nepremľčaného záväzku súčasne s dohodou s veriteľom, ktorá mu umožňuje splácanie dlhu v splátkach, namiesto

dovtedy existujúcej jednorazovej a okamžitej povinnosti zaplatiť celý dlh a ktorá predchádza aj vzniku súdnych trov.

Tak, ako už bolo konštatované, nič nebránilo veriteľovi v tom, aby aj bez takéhoto uznania záväzku si uplatnil svoje práva priamo na súde, pričom by mu vzniklo právo aj na náhradu súdnych trov. Pokiaľ tak veriteľ neurobil a dal prednosť dohode s dlžníkom o splácaní záväzku, jednoznačne tým zvýhodnil dlžníka. Je neopodstatnené pripisovať na ťarchu veriteľa dôsledky, ktoré vznikli z dôvodu následného opätovného nedodržania aj tejto dohody žalovanou dlžníčkou a teda, že si už žalobca podanou žalobou v rámci predĺženej premlčacej doby uplatňuje aj úroky z omeškania a náhradu trov konania.

Neuvedenie účelu uznania záväzku do listiny obsahujúcej tento prejav vôle, ani jeho právnych dôsledkov by bolo možné považovať za klamlivé opomenutie len v prípade, že by takýto postup požadovala prax a zvyklosti, aj to za predpokladu, že by dlžník uznával už premlčaný dlh. Aj v takom prípade bolo by však povinnosťou súdu vyporiadať sa s tým, či sa jedná o uznanie zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy alebo uznanie iného záväzku vzniklého z porušenia práva priamo zo zákona a či takáto informácia je pre priemerného spotrebiteľa nevyhnutná pre jeho správne rozhodnutie a či preukázateľne (a teda nielen pravdepodobne) šlo zo strany žalobcu o zakázanú obchodnú praktiku (§ 7 ods. 1, 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa).

Pokiaľ uznanie záväzku obsahuje informáciu len o účele uznania, t.j. o tom, že sa uznáva už premlčaný záväzok (a teda nie informáciu o právnych dôsledkoch uznania premlčaného záväzku), môže ísť o zakázanú obchodnú praktiku len za podmienky, že takáto neúplná informácia zo strany veriteľa v podstate narušuje alebo môže narušiť ekonomické správanie sa priemerného spotrebiteľa, ako aj za podmienky, že neuvedenie právnych dôsledkov uznania premlčaného záväzku je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti (§ 7 ods. 2 písm. a), b) Zákona o ochrane spotrebiteľa). V tejto súvislosti by sa muselo posudzovať správanie a vedomosti priemerného spotrebiteľa s priemerným právnym vedomím. Len v prípade záveru, že priemerný spotrebiteľ nepozná základné právne dôsledky uznania premlčaného nároku, resp. že to nemožno od neho dôvodne očakávať, bolo by možné od veriteľa požadovať dôkaz o tom, že skutočne poučil žalovaného pri podpise uznania záväzku o právnych dôsledkoch uznania.

Splnenie tejto požiadavky v preskúmvanej veci nie je dôvodné skúmať vzhľadom k tomu, že žalovaná urobila prejav vôle o uznaní ešte nepremľčaného ale už splatného záväzku.

Vzhľadom na všetky tieto pochybnosti spojené s nevyporiadaním sa s právnymi dôsledkami zosplatnenia dlhu podľa § 506 Obchodného zákonníka, ako aj s ďalšími skôr konštatovanými skutočnosťami majúcimi vplyv na konečné rozhodnutie vo veci samej a konštatovaným nedostatočne zisteným skutkovým stavom, po zohľadnení skôr uvedenej vady konania, musel byť napadnutý rozsudok v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) zrušený a vec sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.